

Žene, želimo vam povedati

Pred letom dni smo vam pod čestitko k vašemu prazniku zapisali, kaj naj bi še storili, da bi se lahko res polno uveljavile v našem gospodarskem in družbeno-političnem življenju, pa tudi to, da bi se morale ve same bolj »pokazati« v neposrednem in posrednem samoupravljanju in v boju za uresničitev vaših pravic. In kaj naj vam povemo letos?

V preteklem letu smo sprejeli v članstvo naše delovne skupnosti dvatisočega člana in to je bila ženska. Razumljivo, saj je v kolektivu 66% žensk. Nagel razvoj podjetja in dokaj ugodni delovni pogoji so pač omogočili visoko stopnjo zaposlenosti žensk. Tudi v bodoče predvidevamo še nadaljno rast zaposlovanja žensk (nova izdelovalnica zgornjih delov).

In prav zato, ker je odstotek žensk v našem podjetju tako visok, stopa v ospredje vprašanje kvalifikacijske strukture ženske delovne sile. Strokovna izobrazba delavk ne zadovoljuje, predvsem pa ne v kategoriji visokokvalificiranih, kjer delež žensk močno pada, medtem ko se v kategoriji kvalificiranih le znatno izboljšuje.

Gotovo imamo za takšno stanje več razlogov. Dalj časa nismo imeli ne poklicne in ne srednje tehnične šole naše stroke, še dalj pa ženske niso mogle pridobiti kvalifikacije na delovnem mestu. Napredovanje zavira tudi miselnost, da je dovolj, če se delavka priuči za »en par« delovnih operacij.

Vsekakor pa je ena prvih in permanentnih nalog naše delovne skupnosti, da skrbi za izboljšanje strokovnosti delavk, saj je od nje močno odvisna rast družbene produktivnosti dela, posebno še, če računamo na zelo ugoden starostni sestav ženske delovne sile: večina delavk ima namreč pred seboj še več kot polovico delovne dobe.

In če ob vašem letošnjem osmem marcu zapišemo željo in še obljubo, da jo bomo tudi pomagali uresničiti, mislimo, da je lahko to tudi naša iskrena čestitka — VAŠ DAN!

Slavko Hvalica

Informiranje zelo pomembno

Strokovnjaki pravijo: informiranje je družbeni pojav, ki daje vsakdanjemu življenju sodobnih ljudi vedno pomembnejšo vsebino. Danes vlagajo po vsem svetu za popolnejše in bolj vsestransko informiranje ogromna sredstva. Tudi pri nas, posebej pa na področju »malega informiranja« v delovnih skupnostih, dobiva poseben smisel in posebno potrebo: postaja namreč vedno bolj nepogrešljiv in osnovni pogoj samoupravljanja.

Po mnenju strokovnjakov, pa tudi po ugotovitvah raziskav, nima informiranje, če ga pojmuje kot vsiljeno nujnost in če pri njem varčujemo z denarjem, nobenega učinka, in tudi ne opravičuje svojega obstoja. To so dobesedno stran vržena sredstva.

Po drugi strani dosega informiranje, ki je strokovno in kombinirano iz vsaj enega vizualnega (list) in enega

avditivnega (ozvočenja) sredstva, učinek, ki je sicer res težko merljiv, prinaša pa gotovo več, kot so znašala vložena sredstva.

Vpliv in vloga sindikata v boju za tako informiranje je odločilna. Zgrešeno je, če hočemo problem reševati s prepričevanjem organov vodenja v podjetju, naj organizirajo boljše informiranje. Informiranje ni in ne sme biti samo posledica dobre volje peščice ljudi, pa naj imajo še tako dobre namene. Rasti mora s pobud in sklepov kolektiva ter njegovih organov upravljanja. Tako pobudo in podporo entuziastom, ki delajo na področju informiranja, lahko zagotovi samo sindikat, kot nosilec interesov in pravic delovnih ljudi, kot gonilna sila nadaljnega razvoja samoupravljanja.

(PS Tanjug)

V razgibanem delovnem vzdušju, ko nam je pogled ob izvajanju vsakodnevnih in perspektivnih nalog uprt le naprej, je treba precej volje, da obstaneš in se ozreš na dogajanja preteklega obdobja. To pa je vendarle potrebno v takem trenutku, ko nam je predložen v presojo zaključni račun podjetja.

O letnih rezultatih 1970 smo na naših samoupravnih organih, pa tudi v našem »čevljarju«, spregovorili že ob sprejemanju poslovnega plana za letošnje leto, vendarle samo na podlagi približne ocene decembrskega poslovanja. V tistih dneh nihče od nas ni mogel predvideti, da bi poslovna aktivnost zadnje dekadecembra lahko bistveno vplivala na povečanje našega letnega uspeha. In vendarle se je to zgodilo prav v zadnjih dneh decembra, ko smo pri prodaji obutve v naši prodajni mreži dosegli dosedaj največji mesečni poslovni rezultat, tako po številu kot tudi po vrednosti prodanih parov obutve.

Zato lahko z zadovoljstvom ugotavljamo naslednje najpomembnejše rezultate poslovanja v preteklem letu: vrednost realizacije osnovnih proizvodov se je v tovarni povečala nasproti preteklemu letu za 29,9%, dohodek (po odbitku zakonskih in pogodbenih obveznosti) za 31,6%, osebni dohodki (vključno tretja delitev) za 40% ter ostanek dohodka celo za 55%.

Zaključni račun za leto 1970

V prodajni mreži se je prodaja v parih zvišala za 13%, po vrednosti (s prometnim davkom vred) za 30%, kar samo po sebi kaže na bistveno spremembo po povprečni ceni, ki je posledica vrednejšega sortimana v proizvodnji naše obutve, v katero vlagamo vedno več razvoja, vrednejšega materiala in proizvodnega dela. To vse je vplivalo tudi na povečanje celotnega dohodka v mreži za 30% nasproti preteklemu letu, dohodka za 56%, osebnih dohodkov za 30% ter ostanka dohodka celo za 90%.

Čeprav je v teh podatkih zajet tudi del finančnega rezultata iz leta 1969 zaradi prodaje dela prenešenih zalog obutve v leto 1970, lahko z gotovostjo sklepamo, da so rezultati nadpovprečni, saj se je povprečna stopnja komercialnega dobička povečala za skoraj 50%, kar daje našim poslovnim uspehom še posebno težo.

Doseženi rezultati so nam v zadoščenje tudi za razne težave, ki so nas lansko leto spremljale pri proizvodnji zlasti v prvi polovici leta. Iz teh izkušenj smo pravočasno izvlekli potrebne zaključke, ki so intenzivirali naše proizvodne priprave, zlasti za letošnjo pomladansko-poletno sezono. To pa je še posebno pomembno za naš start v stabilizacijsko obdobje, ki nam z že znanimi ukrepi najavlja težjo pot do bodočih uspehov. Kako po tej poti naprej, so v našem kolektivu že stekle priprave in so že podzvzeti tudi ustrezni ukrepi.

Prepričan sem, da moramo uspeli in potrditi stališča, ki jih je naš »čevljar« programsko objavil že v njegovi prvi letošnji številki.

GLAVNI DIREKTOR
JOŽE DOLENC

DRAGE ŽENE!

Ob vašem prazniku — 8. marcu — vam iskreno čestitamo.

UREDNIŠKI ODBOR

Sklepi 7. seje DS tovarne

DS je na predlog odbora za gospodarjenje z dne 29. 1. t. l. potrdil inventurne popise z dne 30. 11. 1970 v tovarni in z dne 31. 12. 1970 v prodajni mreži in sprejel naslednje sklepe:

— potrdi se inventurni popis gotovih izdelkov z dne 31. 7. 1970 in zgornjega usnja z dne 9. 9. 1970, ki ga je sprejel odbor na seji dne 21. 10. 1970;

— potrdi se znižanje iz konta 31033 kemikalije v vrednosti 70 %, to je 112.339,00 din, iz ostalih kontov pa v vrednosti 50 %, to je 154.074,15 din;

— potrdi se odpis nekurantnega blaga iz skladišč po tč. 3 zapisnika glavne inventurne komisije v vrednosti 51.537,95 din;

— potrdi se premestitev materialov iz skladišč v skladišče za odprodajo materiala po tč. 4 zapisnika glavne inventurne komisije;

— potrdi se odpis 163 komadov čevljev — vzorcev v vrednosti 7.460,50 din, ker so bili narejeni kot prototipi za kolekcijo AFIS;

— potrdi se ocenitev zaloge cvekov na 0,50 din za kg razlika v vrednosti 1.069,42 din;

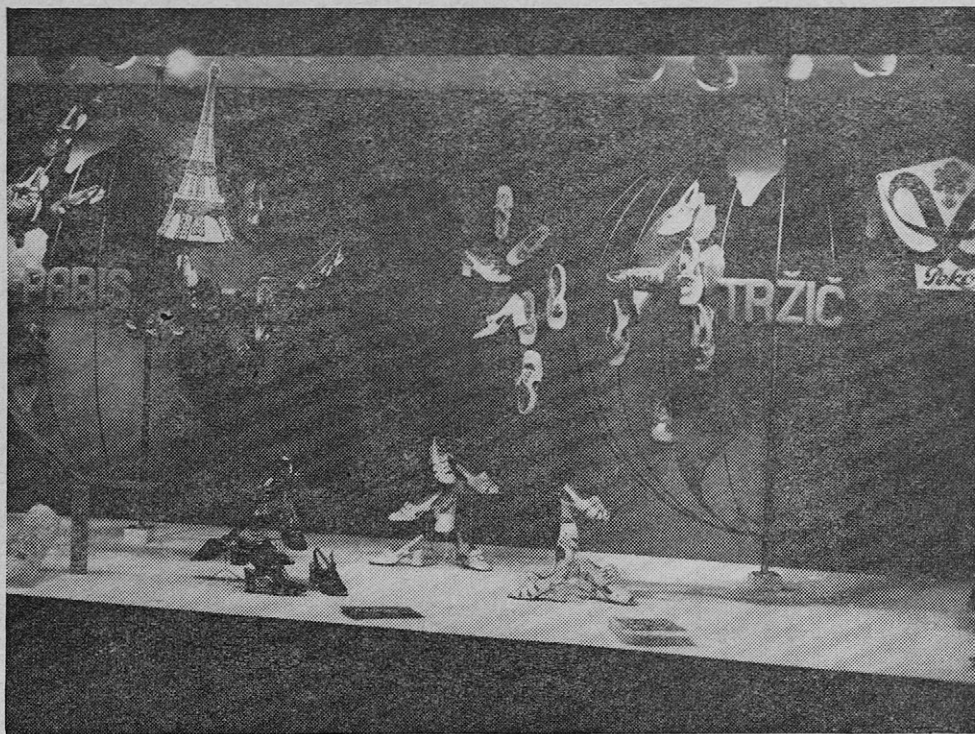
— potrdi se odpis napetnikov v skladišču pisarniškega materiala v prodajni mreži v vrednosti din 1.693,86.

Vsi viški v tovarni se knjižijo kot izredni dohodki, manjki pa kot izredni izdatki.

Enako velja tudi za skladišče pisarniškega materiala v prodajni organizaciji. V prodajni mreži ugotovljeni primanjkljaji se knjižijo v breme osebnega konta prizadetih poslovođij, viški pa kot izreden dohodek podjetja.

Ime tovariša **Milana Krča**, ki je bil imenovan v inventurno komisijo za popis avtomobilskih delov in avtomobilskih gum na zalogi in v uporabi, se iz zapisnika glavne inventurne komisije z dne 26. 1. t. l. črta, ker je zaradi izračuna planskih cen opravičeno izostal pri popisu. Imenovani tega dela ni opravljal samo v času inventurnega popisa, temveč je zaradi obsežnosti naloge delal vse državne praznike v novembru in v novoletnih prostih dneh.

DS je poleg tega tudi sklenil, da je v letošnjem letu treba zaloge nekurantnega blaga razprodati po cenah, kakršne bodo dosegljive na trgu.

Detajl našega razstavnega prostora na Sejmu mode v Ljubljani

Naši osebni dohodki

Izplačilo za januar po novem pravilniku

Delavski svet je 24. 12. 1970 sprejel in potrdil predlagane spremembe in dopolnitve pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in za mesec januar so bili obračunani že po novih povišanih obračunskih osnovah. Medtem pa je zvezni izvršni svet predpisal začasne ukrepe na področju ugotavljanja sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov v delovnih in drugih organizacijah. V uradnem listu št. 60/70 je bil objavljen zakon, ki določa, da se izplačila osebnih dohodkov v letu 1971, v primerjavi z izplačili v letu 1970, ne smejo povišati več kot za 11 %. Odgovorne službe v banki so bile zadolžene, da vsa izplačila kontrolirajo in ustrezno ukrepajo, če ugotovijo, da podjetja niso ravnala skladno z določili tega zakona.

V našem podjetju smo po predhodnih izračunih sicer predvidevali, da nas ta ukrep ne bo prizadel in da bomo osebne dohodke za januar v celoti lahko izplačali, vendar smo se dogovorili za nekakšen začasen varnostni ukrep — to je, da osebnih ocen ne bomo spreminjali, dokler ne bodo znani izračuni za januar.

Ker je proizvodnja v letošnjem prvem mesecu tekla izredno dobro in brez zastojev, smo dosegli poprečno vrednost točke 1.12, ki je tudi močno vplivala na povišanje osebnih dohodkov. Ti so bili za mesec januar izplačani v poprečju 1230,00 dinarjev na zaposlenega, s čimer smo skoraj v celoti izčrpali kvoto,

ki je bila po predpisanem izračunu na razpolago. Zato bomo morali izplačilo rezervnih skladov delovnih enot preložiti na poznejši čas, ko bo začasni ukrep nadomestil ustrezni družbeni dogovor, o katerem sedaj razpravljajo pristojni republiški forumi.

Tako je v grobem izplačilo osebnih dohodkov v tovarni, medtem ko nastajajo v mreži majhne težave. V januarju

so bile namreč izplačane razlike za leto 1970, to je: riziko, premije za prodajo blaga za tuja plačilna sredstva, za prodajo pribora in predispozicije — s čimer smo že izčrpali kvoto, ki je na razpolago za izplačilo osebnih dohodkov za januar. Izplačani bodo morda z zakasnitvijo nekaj dni, takoj ko bodo novi predpisi to omogočili.

Marija Merhar

Predpisi iz našega statuta

Z odlokom o višini povračil potnih in drugih stroškov so določeni stroški za ločeno življenje, stroški za delo na terenu in stroški za službeno potovanje.

Ločeno življenje po tem odloku nastopi v primeru, če delavec v novem kraju zaposlitve ni mogel dobiti stanovanja zase in za družino ter zaradi tega ne stanuje skupaj z družino. Delavcu, ki živi ločeno od družine, pripadajo naslednji dohodki:

— delavcu na vodilnem položaju in delavcem, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva visokošolska izobrazba, do 300 din;

— delavcem na drugih delovnih mestih do 250 din.

Delavec ima pravico do povračila teh stroškov od dneva, ko se zgleda na delo, do dneva, ko dobi stanova-

nje, v katerega se lahko vseli z družino. Pravica do povračila teh stroškov preneha, če delavec izjavi, da se ne želi preseliti ali zavrne dodeljeno družinsko stanovanje.

Vendar pa delavec nima pravice do povračila teh stroškov za ločeno življenje, če je bil sprejet na podlagi razpisa, v katerem je bil naveden pogoj ločenega življenja.

Med rednim letnim dopustom pripada delavcu povračilo stroškov za ločeno življenje v višini 50 %.

Bodi zelo previden, ko delaš z varilnim aparatom ali pri ognju. Prej odstrani vnetljive predmete v okolici ali jih vsaj zavaruji.

Pravilnik o narodni obrambi

»Čemu tak pravilnik v podjetju?« Se je vprašal marško izmed članov naše delovne skupnosti, ko smo obravnavali novi pravilnik o narodni obrambi. In zakaj tako vprašanje? Saj prav to vprašanje že vnaprej opravičuje nujno po takem internem splošnem predpisu, ki bi urejal tudi to področje v podjetju samem.

Res je, da živimo v miru, in še bolj res je, da si želimo mir tudi ohraniti. Toda, ali si želijo miru tudi drugi? Razplet političnih stremeljenj se na žalost največkrat konča z orožjem, z vojno in vsemi njenimi posledicami. In prav zato moramo biti tudi mi: država, občina in posameznik, pa seveda tudi podjetje, na vse pripravljene. Zato se pripravljamo resno, načrtno in zavestno. V podjetju nam to omogoči in olajša pravilnik o narodni obrambi, ki ga je sprejel delavski svet na zasedanju dne 24. decembra lani. Poleg priprav vojaške narave določa ta pravilnik tudi priprave za ukrepanje ob eventualnih hudih elementarnih nesrečah, ki lahko podjetje zadenejo.

Pristojna smoupravna organa (delavski svet in odbor za narodno obrambo sta pooblaščenca ustrezno odločati ob vsakršni situaciji, medtem ko sta glavni direktor in štab za narodno obrambo zadolžena za hitro in učinkovito izvajanje vseh obrambnih in zaščitnih ukrepov v nastali posebni situaciji.

Vse pristojnosti organov in posameznikov tu prav gotovo ne moremo navesti, prav pa je, da opozorimo vsaj na dolžnosti članov delovne skupnosti. Vsi in vsak posebej je v primeru potrebe dolžan izvajati določene priprave za prehod na vojno proizvodnjo in za delo v vojni, se udeleževati pouka, vaj in drugih oblik strokovnega usposabljanja s področja narodne obrambe ter izvajati vsakršne zaščitne ukrepe, se udeleževati reševanja ob hudi nesreči ali odstranjevanja posledic take nesreče; posebno pomembno pa je določilo, da se mora vsak ob neposredni vojni nevarnosti, če ni vpoklican v JLA, takoj zgledati na delo na določeno delovno mesto v podjetju.

Toliko o pravilniku o narodni obrambi načelno, o poteku izvrševanja njegovih določb pa še posebej prihodnjic.

Slavko Hvalica

Sindikalni občni zbor

Občnega zbora v »Partizanu« se je udeležilo veliko delavcev iz tovarne, ki so bili izbrani, da zastopajo svoje enote.

Predsednik sindikalne organizacije se je v poročilu dotaknil realizacije načrta, ki so si ga postavili pred dvema letoma. Tovariš Janko Mladič je poročal o dvoletnem delu sindikalne organizacije, ki se je poskušala vseskozi boriti

in z lastnimi prihranki nikakor ne morejo sami rešiti stanovanjski problem;

— posebej bo treba poudariti rekreacijo našega delovnega človeka, tako na športnem kakor kulturnem področju;

— v sindikalno organizacijo bo treba vključiti tudi našo prodajno mrežo;

— zavzemati se moramo za minimalni osebni dohodek,

kar pa je z našim pravilnikom o OD tudi zagotovljeno; — novi pravilnik je upošteval priporočila sindikatov tudi za enoten regres ob letnem dopustu za vse člane kolektiva.

Sindikalni občni zbor je izvolil sindikalni plenum, katerega sestavljajo:

Vili Aljančič, Edi Bedina, Jože Benedičič, Stane Grašič, Janko Mladič, Marjan Markič, Ida Ribnikar, Peter Zupan, Filip Šarabon, Janez Majeršič, Alfred Lang, Mira Debeljak, Leopold Slabe, Dušan Jazbec, Marija Meglič, Miha Marinšek, Jekovec Dani, Janez Marin, Lado Klančar, Polonca Raztresen, Vlado Sedej, Milan Meglič, Janez Papov, Marija Dečman, Magda Šoljar, Oskar Camer, Milena Kuhar, Marinka Križič.

Izvršni odbor osnovne sindikalne organizacije Peko:

Marjan Markič, Peter Zupan, Edi Bedina, Jože Benedičič, Stane Grašič, Janko Mladič, Ida Ribnikar, Filip Šarabon, Oskar Camer — Trbovlje.

Nadzorni odbor:

Flore Gros, Vlado Klančar, Janez Papov. **M. K.**

za stališča, ki so jih zavzeli slovenski sindikati, in oblikovala svoja.

V razpravi, ki je sledila, je bilo nakazanih nekaj smernic za bodoče delo sindikalne organizacije:

— sodelovanje sindikalne organizacije pri vseh pripravah samoupravnih aktov podjetja;

— občni zbor je soglasno sklenil, naj se povečajo sredstva blagajne vzajemne pomoči, tako s tem lahko pomagamo delavcem, da prebrodijo finančne situacije;

— s sprejetjem zakona o delitvi dohodka in osebnega dohodka so pred sindikalno organizacijo nove važne naloge;

— pri sprejemanju samoupravnih aktov bo treba posebej poudariti in pretresti pravilnik o delitvi sredstev za gradnjo stanovanj. Morda bi bilo treba spremeniti kriterije pravilnika, da omogočimo nakup vsem, ki so soc. šibkejši

A. Bell mož, ki je izumil telefon, najbrž ni vedel, kako pomembno sredstvo bo telefon v današnjem času. Komuniciranja v današnjem času življenja si ne moremo predstavljati brez telefona, ki je v množici komunikacijskih sredstev najcenejši. Kaj vse si telefoniramo, kaj vse prenese naš telefon v podjetju, to so vprašanja, zanimiva vprašanja, ki kar sama terjajo odgovor. Da bi vse to sam izvedel, sem zamenjal našo telefonistko za en sam cat dan in sedel na telefonski stolček 1. februarja.

Začelo se je v ponedeljek ob sedmih. Naša telefonistka, Tržičanka **Mira Tepina**, si je oddahnila, se nasmehnila in rekla:

»Poskusi, ob dveh mi boš pa povedal, kako ti je všeč.«

Tako sem začel kot telefonist. Delovni prostor naše telefonistke je prostor takoj ob vhodu v staro stavbo. Telefonska miza, v kateri sta montirana dva aparata, interni in telefon vezan na zunanjih pet linij, po katerih prihajajo pozivi v centralo in iz nje. Centrala nosi letnico 1938. Sistem preklapanja oziroma tastature je preurejen. Miza, preimenoval sem jo v »natezalnico živcev«, je hitro oživila, oživele so signalne luči, dvigovati sem začel slušalko, včasih tudi obe naenkrat.

»... Prosim?«

»Na številko to in to takoj Ljubljano, Zagreb, Trbovlje, Beograd in tako dalje.«

Vsi so hoteli vsak poziv takoj, vendar, kot sam vidim, to ni mogoče, vneto sem vrtel številčnico naslonjen na ko-

molec leve roke, enkrat, dvakrat, desetkrat in še več, signalni so bili »neuravnovešeni«, linije so bile zasedene, pozivi so prihajali v našo centralo, vse to sem opazil po signalih, nekaj časa še po lučeh, potem pa samo po divjem brnenju telefonov. Z desno roko sem obračal gumbe in vezal pogovore v posamezne oddelke oziroma sektorje. Za vezavo enega pogovora je potrebno pet različnih pritiskov na gumbe, da pogovor sprejme naročeni. Pogosto sem kljub neutrudnemu vrtenju zaman klical Ljubljano; »vrglo« me je že na polovici iz linije.

Da bi bilo vzdušje v centrali še bolj nestro, so nekateri posamezniki močno dvignili glas in zahtevali vse telefonske pogovore takoj. Vsem tistim, ki bodo še naprej povzdigovali glasove, da je vezava prepočasna priporočam, da preživijo nekaj ur v centrali, ki je že odslužila svojemu namenu. Da je to res, potrjuje vsak teden rumeni avto kranjske pošte z monterji, ki sproti popravljajo, kar se popraviti da. Nova centrala je že naročena. Počakati bo treba nekaj mesecev, da bo montirana in priključena. Delo bo potem lažje.

Med delom me je motil hrup na dvorišču in loputanje z glavnimi vrati, v novih prostorih vsega tega ne bo.

Čas je tekel, ponedeljek je dan, ko je centrala preobremenjena. Da je res, vam lahko zanesljivo potrdim. Pogosto je bilo treba v nekaj minutah vezati vseh pet linij na interne številke, nato prevezovati nazaj, udarjati po

Janko Rozman - 60 letnik

Letošnji slovenski kulturni praznik — 8 februar — je bil za pomočnika glavnega direktorja Janka Rozmana še posebej pomemben. Prav ta dan je namreč praznoval lep jubilej — 60 letnico rojstva.

JANKO ROZMAN izhaja iz revne kmečke družine in že kot trileten otrok je izgubil očeta. Po dokončani osnovni in meščanski šoli je 1928. leta dovršil trgovsko šolo v Ljubljani. Takoj po šolanju se je zaposlil v tovarni usnja »Runo« kot knjigovodja, kasneje vodja organizacijskega sektorja, sedaj pa že enajsto leto pomočnik glavnega direktorja podjetja.

Zaradi sodelovanja z osvobodilnim gibanjem, predvsem pa zaradi gmotnega podpiranja, mu med drugo svetovno vojno okupator ni prizanesel, saj ga je, čeprav za krajše obdobje, proti koncu okupacije zaprl v Begunjske zapore.

V naše podjetje je prišel marca 1948. leta. Najprej je bil računovodja prodajne mreže, nato tovarne, skupaj osem let, nadalje vodja organizacijskega sektorja, sedaj pa že enajsto leto pomočnik glavnega direktorja podjetja.

Ob jubileju mu želimo, da bi še vrsto let živel med nami v zdravju in zadovoljstvu ter da bi svoje dragocene delovne izkušnje še naprej posredoval mlajšim.

Slavko Hvalica

En dan v telefonski centrali

preklopni tastaturi, pogled je bil uprt v mizo, levi komolec naslonjen na mizo, z desnim kazalcem sem vrtel in vrtel številke.

Pogosto sem vezal zunanji pogovor na interno številko, vendar je signalna lučka pokazala, da je zaseden, vklopil sem se v pogovor in lepo prosil za prekinitve, vsaka zunanja minuta stane podjetje nekaj novih dinarjev če se interni pogovor ne prekine takoj, zato ni čudno, da telefonski stroški naraščajo, v nekaj letih so narasli več kot petkrat, delno upravičeno, nekaj pa bi lahko prihranili, če bi znali telefonirati.

Pogosto pozabljam, da števec na pošti beleži vsako minuto, pozabimo na čas, zgubljamo potrpljenje, pozabljam, da je telefon namenjen predvsem za hitre poslovne pogovore in nujna sporočila. Poskusimo, da bomo pri razgovorih na telefonih kratki, jasni in dostojni. Med pogovorom bodimo dostojni, ne segajmo sogovorniku v besedo, ne mučimo ga s svojimi problemi. Držimo se tega da, če že naročimo pogovor in to medkrajevni ali mednarodni, ostanimo pri aparatu, sporočimo centrali, kam nas lahko pokliče, ne pa, da je potem uganka, kje dobimo tega in tega tovariša, pogosto ga dobimo prepozno, mednarodni pogovor je prekinjen, števec je zapisal minute, podjetje pa potem plačuje astronomske vsote za telefonske pogovore.

Delovni tempo je bil hiter do konca mojega delavnika je bila še slaba ura, pa sem imel že 137 pogovorov, ki

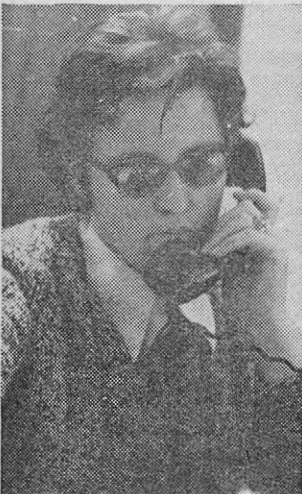
so jih naročile strokovne službe in posamezniki. Prav tako sem sprejel okrog 100 zunanjih pozivov. Delo je bilo naporno. Odpadla je malica. Kazalec desne roke, ki je vrtel številčnico, je bil že otopel od neprestanega vrtenja številčnice. Ko sem končal, sem povprašal telefonistko Miro Tepina, ki mi je skozi ves »ših« pomagala, prišepetavala mi je številke, ki jih je stresla kar iz rokava, naj pove kako preživlja dneve v centrali.

Zvedel sem da dela v dotrajani centrali že peto leto, da je služba naporna, osebni dohodki ne najboljši, ljudje, ki telefonirajo so včasih nesramni, nepotrpežljivi in neučakani. Verjel sem ji, da je delo včasih huda obremenitev za živce. Najbolj jo moti, da se napake pogosto pojavljajo v naši centrali, še bolj pogosto pa na pošti, s tem je delo zavirano in včasih sploh onemogočeno.

Kaj lahko še zapišem, mogoče samo to, da se poskusimo držati pravila: v tovarni samo službene telefonske razgovore, kontrolirajmo svoj glas, kadar govorimo po telefonu, in prosim vas, ne visimo na aparatu dalj, kot zahteva pogovor. Za vsak pogovor se pripravimo.

Ko sem zapuščal centralo, sem pomislil na telefonistko, ki je največkrat brez malice, na vse tisto preklapanje gumbov, obračanje številčnice in neprestano brnenje telefonov, na vse to z željo vseh nas, da bo nov prostor in centrala čimprej gotova.

M. K.

Telefonistka Mira Tepina

Vzoren kolektiv v Trbovljah

Rubrika o naših poslovalnicah je postala zanimiva. Zanimiva zato, ker vam poskušamo predstaviti poslovalnice take, kot so: z vsemi dobriimi in slabimi lastnostmi, ki jih opazi obiskovalec.

Poznate poslovalnico v Trbovljah? Poslovalnico, ki sodi v drugo kategorijo. Je v trgovskem centru zagorskega mesta v Trbovljah ter je bila ustanovljena 1968. leta. Prejšnja poslovalnica ni bila v neposrednem trgovskem centru, pa tudi dosti manjša je bila.

Z novo poslovalnico z velikimi izloženimi okni se je prodajni prostor povečal in izboljšali pogoji dela.

Kako in kdo dela v trgovini, ki je odprta od 7.30 do 11.30 popoldne in od 15.30 do 18.30 popoldne, v sobotah pa od pol osmih do pol dvanajstih, naj nam povedo prodajalke same.

»Ime mi je Binca Mravljje, pri Peku sem zaposlena od prvega aprila 1959.« Z otvoritvijo poslovalnice 68. leta smo vsako leto povečevale plan prodaje tako, da imamo postavljeni plan 170 starih milijonov. Kljub neposredni bližini konkurenčnih prodajal (Borovo, Alpina, Planika) še vedno prodamo največ obutve. Včasih nam tudi zmanjka modnih artiklov, največkrat ženskih. Moške modele obeh prodajnih sezon dobro prodajamo. Včasih nismo preveč zadovoljne s pozno dostavo obutve.

Pogoji dela so dobri, skrbi nas vroče poletje, ko se poslovalnica, ki je vsa v steklu, razen stropa, segreje, zračenje pa je preslabotno. Čimprej bomo morali v sodelovanju s tovarno odpraviti to edino hibo naše poslovalnice,« je zaključila svoje pripovedovanje prijazna poslovodkinja.

V poslovalnici ni bilo toliko kupcev, kar pa je za mesec februar razumljivo. Tako sem si lahko podrobno ogledal prostore, ki skupaj s prodajnim pultom poudarjajo enotnost lepo urejene prodajalne. »Kdo vam aranžira izložbe,« sem bil radoveden.

»Aranžiranje izložb je moj hobi, če tako rečem,« je začela Trboveljčanka Fani Gioliat, ki dela pri nas že od 1949.

»Sprva sem mislila, da bom šivilja, vendar sem videla, da preveč rada govorim in tako sem šla na pot prodajalca in to z velikim veseljem, tako da sedaj ne bi mogla zamenjati poklica. Ker delam v prodajalni že od njene ustanovitve, ugotavljam, da so z rastjo tovarne tudi kvalitetnejši izdelki in večji asortiman, izboljšalo pa se je tudi delo v poslovalnici, posebno sedaj, ko je prenovljena.

Preglavice nam delajo samo reklamacije, upam pa, da bo tudi teh vse manj. Veliko je stalnih kupcev, ki so zadovoljni s postrežbo in obutvijo. Na seminarju za aranžiranje sem se veliko naučila, tako da mi je aranžiranje v pravo veselje. Material dobim iz tovarne, zamislila pa ustvarjam sama.«

Poslovodja BINCA MRAVLJE, ZLATA GREBENC, FANI GIOLIATI in SILVA RENKO

Tako mi je pripovedovala energična in simpatična prodajalka Fani, ki ima najdaljši staž v trboveljski poslovalnici.

O delu smo vprašali tudi Zlatko Grebenc. Povedala nam je, da ji je delo všeč, problemov med sabo nimajo. Zvedel sem tudi, da so kupci tako mladi kot starejši obeh spolov. S prijaznostjo, pravi Zlatka, lahko ugodimo tako zahtevnemu kupcu, saj je izbira v poslovalnici dovolj pestra.

Zmotil sem se prodajalko Silvo Renko, ki je začela delati v naši poslovalnici tako kot Zlatka prvega aprila lani. Silva, ki je doma iz Hrastnika, se je stinjala s svojimi sodelavkami o vsem, kar so povedale, dodala je še to, da se na delovnem mestu dobro počuti. Zelja vseh štirih prodajalk iz Trbovelj je, da bi bili osebni dohodki letos boljši, da bi bilo manj reklamacij, da bi bil kontakt s tovarno še boljši, ne nazadnje pa si želijo letos čim več kupcev, da bi dosegli letošnji plan, če ne celo preseglji in si s tem ustvarili boljše osebne dohodke.

Mislim, da se ne motim, če napišem, da so prodajalke v trboveljski prodajalni vzoren, prijazen in homogen kolektiv. In prav je tako.

M. K.

Sejem v Zagrebu

Tudi letos razstavljamo na tradicionalnem zagrebškem sejmu »tednu kože in obutve« od 23. do 27. februarja.

Na tem specializiranem sejmu razstavljajo samo čevljarji, usnarji, galanteristi in podjetja, ki razstavljajo stroje iz naše »branzee«.

Razstavni prostor 63 m² smo oblikovno izpolnili nekako tako, kot na sejmu mode v Ljubljani. Po dve polobli smo združili in na njih razstavili izključno le kolekcijo pomlad — poletje.

M. K.

Seminar za obdelavo podatkov prodaje

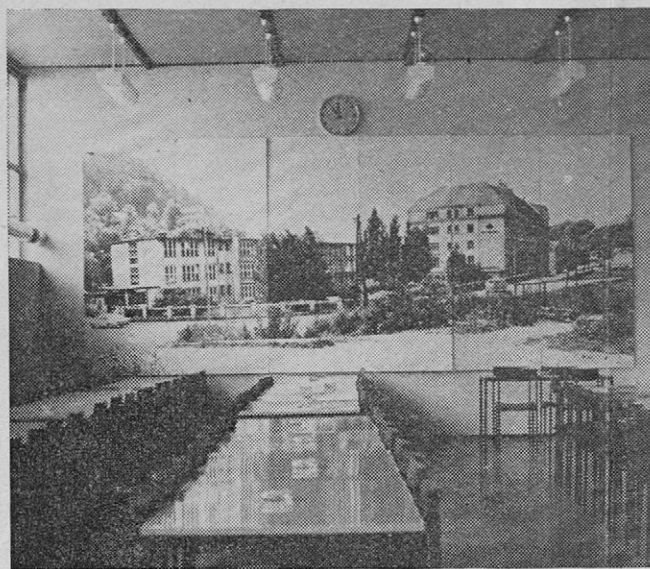
Ker prehajamo na nov način obračunavanja prodaje, poteka te dni seminar za vse poslovodje. Seminar bo vsem služil kot delovno izhodišče za bodoče delo na tem področju.

Program seminarja:

1. elektronska obdelava podatkov,
2. uvod v obdelavo prodaje,
3. ogled računskega centra z razlago in demonstracijo obdelave.

Seminar poteka dva dni za vsako od sedmih skupin v klubu gospodarstvenikov v Trzinu.

M. K.

Menza v obratu Trbovelje je začela obratovati, kar je bila velika želja vseh zaposlenih. Gostinsko podjetje »Meso« iz Trbovelj obljublja kvalitetno in dobro prehrano.

Obisk šivalnice v Trbovljah

Da bi kaj več zvedeli o novem obratu šivalnice v Trbovljah sem jih obiskal in se pogovarjal z obratovodjem tovarišem Leopoldom Trdanom, mojstri in delavkami o njihovem delu in problemih, s katerimi se srečujejo vsak dan.

»Sedaj nas je že 183.« Delo poteka še kar dobro, plan dosegamo. V januarju je nastal problem z materialom, ki za vira delo. Vežani smo s prevozi in dostavo materiala iz Trzinu, katerega pogosto dobimo zadnji trenutek, njegova kvaliteta pa ni zadovoljiva — vse to vpliva na naše tedenske plane. Vsi skupaj se bomo morali potruditi, da bo dostava materiala pravočasna, da bo že v tovarni preizkušen in pregledan.

V naši šivalnici imamo dva trakova, na obeh sta mojstri, efekt dela pa ni vedno enak, nekaj zaradi neenakih strojev, zato bo treba najti rešitev pri usklajevanju in boljšem izkoristku strojev.

Naše delo, je nadaljeval tovariš Trdan, se je v teh mesecih kvalitetno dvignilo, čeprav ga še ne moremo istovetiti z delom v matični tovarni. Z zaostritvijo norm se je pokazalo, da so v posameznih primerih našega obrata nedosegljive, posameznikom manjka prakse na delovnih mestih.

Za boljše strokovnost naših delavcev bi rabili pomoč strokovnjakov iz matične tovarne.

Zel sem zvedeti, kako se počutijo delavke na traku, kako so zadovoljne z delom in kaj jim ni všeč. Takole so odgovorile.

Tilka JEKOVEC — predelavka — tanjšanje. Dvanajst delavk pri tanjšanju zadovoljivo opravlja delovne naloge. Plan presegamo.

Slavi GRILC, kontrolorka traku A. — Zaposlena sem od avgusta, kvalitetno napredujemo, površnosti je vse manj, tako da sem kar zadovoljna. Mnenju se je pridružila tudi druga kontrolorka Nada Novak iz Trbovelj.

Za konec je obratovodja povedal še to, da stavba še ni prevzeta, da je izvajalec gradbenih del naredil dve hudi

Ana PASKVALE — trak B: Mislim, da ni enakih norm, delo oziroma doseganje norme je odvisno tudi od strojev, moti me tudi večkratno delo popoldne. Mislim, da ne dobivamo vse enaka dela. In kaj pravi mojstrica traku Rozi Ljubša:

Pri šivanju uporabljamo metrični sistem, zato odstopanje pri eni in isti fazi dela ni. Kriteriji so odvisni od šivov, vsaka delavka lahko doseže normo, če se zavzame, vedeti pa moramo, da starejše delavke z več prakse opravijo delo hitreje.

Popoldne delamo zato, da si ustvarimo točko. Ker delamo samo moško obutve, moramo za en zgornji del opraviti 50–60 operacij. Lahko rečem, da smo v teh mesecih s kvaliteto izdelkov uspešni.

Slavi GRILC, kontrolorka traku A. — Zaposlena sem od avgusta, kvalitetno napredujemo, površnosti je vse manj, tako da sem kar zadovoljna. Mnenju se je pridružila tudi druga kontrolorka Nada Novak iz Trbovelj.

Za konec je obratovodja povedal še to, da stavba še ni prevzeta, da je izvajalec gradbenih del naredil dve hudi

Naša proizvodnja in kolekcija za prihodnjo zimo

Dolga leta smo se trudili, da bi ob prehodih sezon zmanjšali običajne velike izpade, ki so bili posledica nepopolne pripravljenosti proizvodnje, pomanjkanja materiala in konstrukcijskih naprav. Naše strokovne službe in sama proizvodnja so vlagale ogromne napore, da bi bilo izpadov čim manj, predvsem pa, da bi trajali čim manj časa. Kljub temu pa smo v prehodih sezon slabo uspevali, ker je šele po dveh mesecih ali še več po prehodu, proizvodnja stekla s polnimi kapacitetami. Razlogov za to je nešteto, v glavnem pa jih še predobro poznamo.

Kljub temu, da smo vsi po vrsti navajeni kritizirati, kar je navsezadnje koristno, moramo priznati, da smo, kar zadeva zastoje, ob zadnjem prehodu sezone napredovali

za dolg korak naprej. Mesec januar je bil leta in leta kritičen in nikakor nismo mogli v tem času začeti normalno delati. Letos se je stanje dobesedno zaobrnilo. Vsi oddelki brez izjeme so izpolnili in celo prekoračili postavljene delovne naloge, ki so bile izredno zahtevne, kar je ob našem programu razvoja normalno.

Celo v mesecu decembru nismo imeli posebnih izpadov, čeprav je to najbolj kritičen mesec. Presenetljiv je podatek, da je odstotek defektne obutve že v decembru, predvsem pa v januarju močno padel. To dokazuje, da je bila proizvodnja boljše in preciznejše pripravljena, rezultat dela pa je dober uspeh, ki je močno vplival na porast osebnih dohodkov. Dosežen uspeh nam še naprej narekuje, da moramo neprestano izpopolnjevati strokovne službe, predvsem razvojne, kjer je še mnogo dela, če hočemo doseči brezhibno organizirano proizvodnjo.

Po dolgih letih truda in vlaganja nam je v tej sezoni tudi uspelo doseči, da zgornjih delov ne primanjkuje več. Obrat v Trbovljah dosegla zelo dobre rezultate in povišuje proizvodnjo zgor-

njih delov celo hitreje, kot smo predvidevali. Zaskrbljeni smo bili zaradi kvalitete, pa tudi na tem področju ni neobičajnih problemov. Poleg obrata v Trbovljah za nas redno delajo zgornje dele trije kooperanti, s katerimi smo sklenili dolgoročne pogodbe in ki jih imamo namen še naprej razvijati in vzgajati na naše potrebe. Vsi trije so se že navadili na naš poslovni red in na našo natančnost pri dobavnih rokih in nam v zadnjem času redno dobavljajo zgornje dele po pogodbenih obveznostih. Pri njih je sem in tja nekoliko kritična kvaliteta, stanje pa se zadovoljivo izboljšuje in pričakovati smemo, da bomo v prihodnosti še bolj uspešno sodelovali.

Problem je še vedno material. Od nas kupci zahtevajo dobro kvaliteto obutve, ki pa jo zaradi slabega materiala težko dosežemo. In slabega materiala je na trgu vsak dan več, ne manj. Naša firma je ne samo pri domačih, ampak tudi tujih dobaviteljih razpita kot izredno zahtevna, ki jo je težko zadovoljiti. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, so naši prevzemalci materiala eni najstrožjih in pri raznih

firmah celo niso pripravljeni, čeprav je Peko dober plačnik. Kljub temu pa se iz dneva v dan borimo s slabokvalitetno materiala, da o tem, da ga poleg tega še stalno primanjkuje, sploh ne govorimo. Proizvajalci usnja in drugega materiala od vezalk naprej očitno ne morejo tako hitro slediti modi in se prilagajati na naše potrebe. Vsi trije so se že navadili na naš poslovni red in na našo natančnost pri dobavnih rokih in nam v zadnjem času redno dobavljajo zgornje dele po pogodbenih obveznostih. Pri njih je sem in tja nekoliko kritična kvaliteta, stanje pa se zadovoljivo izboljšuje in pričakovati smemo, da bomo v prihodnosti še bolj uspešno sodelovali.

Ukrepi za stabilizacijo našega dinarja niso položaj prav nič izboljšali. Tendenca proizvajalcev reprodukcijekega materiala je povečanje cen ali slabšanja kvalitete. Ne eno ne drugo nam ne obeta koristi. Uvozni material se je po devalvaciji avtomatsko podražil in naši stroški proizvodnje hitro rastejo. Kljub temu pa je trenutno glavna naloga, da skušamo proizvodnjo po najboljših močeh organizirati tako, da ne bo zastojev.

Pred nekaj dnevi so se zbrali poslovodje naših glavnih trgovin v tovarni, kjer

so izbirali iz izdelane kolekcije modele za sezono jesen-zima 1971/72. O izdelani kolekciji so se izrazili izredno pohvalno in trdijo, da je pripravljena v skladu z modo in zahtevo trga. Prepričani so, da bo prodaja še naprej tako ugodna kot je bila v zadnjih mesecih. Niso pa videli cele kolekcije, ker trenutno še izdelujemo kolekcijo za firmo Afis, v kateri je glavni del športne galanterijske obutve. V tej kolekciji so letos prvič vključeni tudi moški čevlji in ženske mokasinke. Doslej smo za to firmo delali izključno samo žensko galanterijo. Vključitev drugih tipov obutve v to kolekcijo je za nas spet korak naprej, ker bomo tudi na tem področju hitreje sledili modi.

Kolekcija Afis je izredno zahtevna. Navajeni smo že, da se vsako sezono spreminijo vse oblike kopit in peta, v tej sezoni pa poleg tega potrebujemo še ogromno dragih orodij za vulkaniziranje profilnih gumijevih podplatov. Poleg tega bo vključitev moške obutve in mokasink zahtevala menjavo vseh oblik kopit in peta tudi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Predstavljamo vam šivalnico 513

Danes vam predstavljamo šivalnico 513, izbrali smo jo namerno, namerno zato, ker je prvi od oddelkov uredila tako imenovane angleške sobote, o tem, kako so to dosegli, kaj delajo in s kakšnimi problemi se srečujejo vsak dan, sem se pogovarjal z nadmojstrico oddelka Marjeto Mokorel.

»Čevljar: Predstavite nam, prosim, oddelku?»

V našem oddelku je zaposlenih trenutno 155 delavcev. Delamo v dveh izmenah. Delo bi lahko razdelili v tri oddelke — faze dela. Sekanje zgornjega usnja in podloge, tanjšanje, šivanje golenic.

M. K.

Šivalnica zgornjih delov 513

Dnevno odsekajo v sekalnici tudi do 2000 parov zgornjih delov, prav tako zašijejo od 1700 do 2000 parov golenic, seveda vse to na dve izmeni.

»Čevljar: Radi bi vedeli, kakšna je problematika proizvodnje in kako vpliva na delo v vašem oddelku?»

Vežani smo na pravočasno in kvalitetno dostavo zgornjega usnja, katerega dobivamo dnevno iz skladišč. Včasih nastanejo problemi glede kvalitete materiala, za katerega pa mi ne moremo odgovorjati.

»Čevljar: Kaj pa delo na domu in kakšna je vez s proizvodno montažo?»

Res je, imamo, tako imenovani fazi dela na domu, ki je organizirano z vodji grup, ki imajo »mrežo«, katera naredi dnevno od 400 do 900 parov »pretikanja«, kot se imenuje faza dela. Druge faze dela — pletenje izdelka od 900 do 1000 parov dnevno. Na domu izdelajo povprečno 900 parov dnevno.

Letos bo tudi oddelk lepljenja III. prevzel delo na domu in to 79 delovnih dni, v katerih bodo naredili 800 parov določene operacije na zgornjem delu obutve. Vez s proizvodnjo montažo je dokaj dobra, delamo za oddelk lepljenje I in fleks izdelavo v mejah našega plana.

»Čevljar: Kaj pa menjava proizvodnje, imate probleme s premeščanjem ali priučitvi-jo posameznikov na delo v menjavi proizvodnje?»

Pri menjavi sezone iz letne na zimsko proizvodnjo rabimo deset prešivalk samo za šivanje podloge, katere pri ponovni menjavi premostimo na pomožna delovna mesta, v sekalnici in oddelku 516.

»Čevljar: Kako izpolnjuje vaš oddelk planske obveznosti?»

Vsklajevanje planskih obveznosti je bilo v našem oddelku rešeno šele konec lanskega leta. Prej smo imeli probleme s pričevanjem Trboveljčank, nato smo dobili delavke Čevljarske delavnice, toda kmalu smo dosegli vzklajenost, vsekakor nihanja iz dekade v dekado so.

»Čevljar: Kakšni so vzroki defektov in kako vplivajo na vaš oddelku?»

Defektov je dejansko zaradi našega dela zelo malo, napake se pokažejo pozneje v podplatnih izdelavah, oziroma v kvaliteti materiala, oddelk presega priznani procent defektov zato, ker nastajajo napake tudi pri delu na domu.

»Čevljar: Je kontaktiranje med razvojnimi službami v tovarni in vami dovolj dobro?»

Za enkrat je kontaktiranje z razvojnimi službami dobro. Nastane samo problem in to v vseh šivalnicah, ko moramo delati posamezen model večkrat, vendar mislim, da moramo razumeti ostale službe, ki potem skrbijo, da prodamo naše izdelke — čevlje.

»Čevljar: Kako vam je uspelo uvesti proste sobote in pri tem vskladiti proizvodnjo?»

Vzrok lahko iščemo v letni sezoni. Za izdelavo golenic — zgornjih delov je potrebno manj vložnega dela, montaža ni zmogla vsega, kar smo naredili po planu in tako smo ustvarili zalogo golenic, ki so osnova za proste sobote. Tako smo imeli v januarju dva prosta sobotna popoldneva, ta mesec pa predvidevamo dva sobotna popoldneva in dve proste sobote. Predvsem je vse odvisno od realizacije postavljenih planov.

»Čevljar: Dovolite še vprašanje izračuna osebnih dohodkov in samega dohodka v vašem oddelku?»

Vse je odvisno od dosega višine točke, ki je osnova za izplačilo vsakega devetega, povprečno je to dokaj urejeno, razen male grupe, kateri dohodki so nekoliko manjši.

»Čevljar: Kakšne so vaše želje in seveda želje vašega oddelka?»

Ker delamo na dve izmeni, si želimo, da bi naše delo potekalo na eno izmeno, kot so nam obljubili, ko je začel z delom novi obrat v Trbovljah.

Tako, predstavili smo vam šivalnico 513, nadmojstrici se zahvaljujemo za odgovore, oddelku pa želimo čim več uspehov pri delu v tovarni in osebne zadovoljstva.

M. K.

Razgovor z novim predsednikom

Novo izvoljenega predsednika sindikalne organizacije tovarne tovariša Marjana Markiča, šefa kadrovskega oddelka, politologa, ki se je rodil 5. 9. 1928 in je doma v Trziču, smo zaprosili za razgovor. Rad se je odzval našemu vabilu.

Prosimo vas, povejte nam glavne naloge vaše sindikalne organizacije v mandatni dobi, ki je pred vami?

»Na splošno vzeto bi lahko rekel, da so glavne naloge spremljanje vseh dogajanj v podjetju in opozarjanje na vse negativne pojave na področju medsebojnih odnosov, dela in notranje zakonodaje podjetja.«

Kakšno bo sodelovanje sindikalne organizacije v nalogah tovarne?

»Z ozirom na splošno situacijo v državi, od katere je odvisna vloga vsakega industrijskega podjetja — v mislih imam stabilizacijski program — se bo morala naša organizacija zavzemati za dosledno izvajanje tega programa, v okviru katerega bo brez dvoma pomembno in vidno mesto morala predstav-

ljati politika usmerjanja delitve dohodka in osebnih dohodkov.«

Kako naj dokaj pasivno članstvo pritegnemo k sodelovanju pri reševanju nastalih problemov?

»Aktivno sodelovanje članstva omogoča vsestransko izčrpno in pravočasno informiranje o vseh tekočih in aktualnih problemih, s katerimi bomo srečevali v naslednjem mandatnem obdobju. Pozitiven odziv članstva bomo dosegli, če bo članstvo videlo, da je izvajanje zastavljenih nalog dosledno.«

Kakšne želje imate z delom sindikalne organizacije?

»Želim zlasti, da bi bilo delo članov izvršnega odbora, plenuma in sodelovanje vsega članstva čim bolj aktivno.«

Hvala za odgovore in srečno.

M. K.

Šivalnice v IV. etaži

Obisk naših strokovnjakov v Zvezni republiki Nemčiji je potrdil trditve, da odigrava plastika v svetu vse večjo vlogo in prodira tudi v čevljarstvo industrijo. Če hočemo, da bomo konkurenčni v proizvodnji in ceni — doma in v svetu, se bomo morali tudi pri nas spoprijeti s to spremljajočo dejavnostjo. Velika ovira v nadaljnjem razvoju že začete dejavnosti pri nas je pomanjkanje delovnih prostorov. In prav to je bil glavni razlog, da smo se odločili, da nadzidamo na prvotno zamišljeno skladišče materiala in gotovih izdelkov še eno nadstropje in ga uporabimo za proizvodnjo.

Iz stare stavbe bomo v novo vzgrajeno halo v III. nadstropju preselili šivalnice 511, 512 in 514 z vsemi pripadajočimi pripravami (žigosanje, tanjšanje, okrasno prebijanje, vtiskovanje in egaliziranje).

Isto nadstropje stare stavbe (dosedanja izdelovalnica zgornjih delov 513) bomo namenili centralni sekalnici zgornjih delov za šivalnice 511, 512 in 514.

S preselitvijo skladišča gotovih izdelkov v prtiličju stare stavbe v nove prostore bomo pridobili prostor za še obstoječi obrat plastike, ki se stiska v prostorih sekalnice.

V prvem nadstropju stare stavbe bomo vulkanizirali tekstilno obutev in copate. Šivalnico za to izdelavo bomo zategadelj preselili iz dosedanjih odročnih prostorov v Trziču, ki nam zaradi oddalje-

nosti povzročila nemalo težav pri transportu materiala. Vulkaniziranje bomo preselili iz gumarne in pridobili prostor za njeno nadaljnje širjenje.

V drugo nadstropje stare stavbe bi preselili kompletno izdelovalnico zg. delov 513.

V četrto nadstropje stare stavbe (sedanja šivalnica 514 in razvojni oddelek), bomo namestili kompletni razvojni

oddelek, modelirnico z vsemi pripadajočimi oddelki in vzorčno delavnico.

Predvidena koncentracija 3 šivalnic na eni in treh sekcijah zgornjih delov na drugi strani, bo zahtevala od vodij oddelkov boljšo organizacijo dela, katere rezultat bo boljša izkoriščenost strojne opreme, materiala in delovne sile.

Jože Močnik

... za prihodnjo zimo

(Nadaljevanje s 5. strani)

pri moških čevljih in moka-sinkah, kar doslej ni bilo potrebno. To pomeni, da se bodo stroški orodja v tem letu močno povečali, močno pa se bo povečalo tudi delo razvojnih služb. Modelirnica je že sedaj tako obremenjena, da v njej sploh ni več predpisan delovni čas, ampak je kratko in malo neomejen. Tako stanje bo postalo ne vzdržno in nujno je, da začnemo razmišljati o izpopolnitvi.

Po začetnih predvidevanjih bo v prihodnji sezoni močno obremenjena tudi gumarna in treba jo bo dodatno opremiti in razširiti. To je v letošnjem letu že predvideno, treba je le intenzivno pristopiti k delu, ker sicer ne bomo mogli pokrivati potreb po gumijevih podplatih, ki jih rabimo za lastno proizvodnjo, kaj šele za druge odjemalce.

Sedanja proizvodnja in kolekcija za prihodnjo sezono nam narekujejo intenzivno delo in mnogo zalaganja. S prvim aprilom preidemo na

8-urni delovni dan in na proste sobote, kar utegne imeti za posledico znižanje proizvodnje, če ne bomo zaostri delovne discipline. V nobenem primeru ta prehod ne bi smel vplivati na naše delovne rezultate in osebne dohodke. Nujno je, da se vsi pri delu toliko zalagamo, da se takim nevednostim izognemo, posebno, ker so naši rezultati trenutno zelo ugodni. Situacija na trgu je prav tako ugodna in zato nam ne kaže drugega, kot da se s proizvodno problematiko krepko spoprime, solidno delamo in prodajamo.

Mato Mravlje

Zena — to je glasba življenja.

Richard Wagner

Dekle je pravlična knjiga, ki je še nismo prebrali.

Francois Mauriac

Stroj za finišeiranje peta

Poleg vse bolj zahtevnega zgornjega dela obutve moda postavlja zahteve tudi po vse bolj pestrih spodnjih delih. Podplate je potrebno barvati na različne načine, da dobimo ustrezne efekte. Modni so podplati iz crep gume z nalepljenimi okviri različnih izdelav in profilov. Ker je obdelava takih podplatov zahtevna in draga, so se pri nas odločili za transparentne profile podplate, ki imitirajo crep. Z barvanjem robu in imitacijo šivov dosežemo še videz zmontiranega podplata. Prav tako posušena je izdelava podplatov Atena, pri kateri z barvanjem dosežemo videz plastične pete z nabrizganimi sloji spodnjega usnja, izgled usnjene okvirčka in podplata. Profilni podplat Milan se bo uporabljal za Gregorja, vendar bomo s finišeiranjem dosegli izgled, koif da je podplat zmontiran iz usnja in gume. Poleg omenjenih podplatov pa bomo barvali tudi plastične pete, na katere bomo brizgali sloje in se tako tudi pri teh vrstah peta oskrbovali izključno z domačo plastiko.

Za barvanje gumijevih podplatov se uporablja dvokomponentna barva, ki povzroča

precej težav, ker hitro nastane reakcija med barvo in trdilcem, tako da je taka barva uporabna samo 20—30 minut. Zaradi tega mešamo zelo majhne količine barve, tehtanje pa je natančno, ker že vsak gram primešanega trdilca spremeni odtenek barve. Največ težav nam povzroča barva v stroju za brizganje slojev na pete, ker strdki ostanejo v ceveh in pištoli ter povzročajo večurne zastoje.

Finišeiranje podplatov je pri nas šele v začetni fazi, zato pogosto menjamo barve raz-

ličnih dobaviteljev, ki so po kvaliteti različne, menjavamo postopke dela, vse to pa zmanjšuje učinke pri delu. Ko bo delo utečeno, delavci priučeni, predvidevamo dnevno finišeiranje 3000 parov podplatov. V bližnji prihodnosti bo montiran nov transporter, ki bo omogočal sprostitev prostora, ki ga zasedajo transportni zaboječki. Delo bo potekalo tekoče od faze do faze, rezultat takega dela pa morajo biti kvalitetnejši izdelki.

Janko Mladič

Kako bomo praznovali dan žena?

Ko je izvršni odbor naše sindikalne organizacije na svoji seji, dne 10. 2. 1971 razpravljala o proslavljanju dneva žena, je prišel do zaključka, da bi kazalo dosedanja oblika praznovanja spremeniti in sicer iz sledečih razlogov.

Do sedaj so bile proslave dneva žena organizirane in izvedene običajno v domu »Partizana« tako, da je po takozvanem slavnostnem delu sledila še prosta zabava. Udeležba na teh proslavah je bila iz leta v leto skromnejša. V lanskem letu se je udeležilo te proslave le še približno 80 žena, kar pa je v odnosu na celotno število zaposlenih žena zelo minimalna udeležba

in potrjuje ugotovitev izvršnega odbora, da je dosedanja oblika proslavljanja že preživela in med ženami ne zbujajo več pravega zanimanja.

Izvršni odbor zato meni, da v letošnjem letu najbolj dostojno proslavimo dan žena z gledališko predstavo.

Spremenjena oblika bo proslavljanju dneva žena vdahnila dosti bolj dostojno in kulturno vsebino. Upam, da jo bodo vse žene sprejele z razumevanjem in jim v imenu sindikalne organizacije želim prijetno praznovanje.

Marjan Markič

težav do tega izleta ni prišlo. Turistično-prevozna podjetja, ki so v preteklih letih organizirala prevoz in ogled popularne drsalne revije v Celovcu, so nam v preteklih letih vedno nudila pomoč, v letošnjem letu pa smo ponudbe zaman čakali, organizatorji so nam celo sporočili, da nam ne morejo zagotoviti zadostno število vstopnic, ki so bile v letošnjem letu tudi sorazmerno drage, zaradi česar izleta ni bilo mogoče organizirati. Izvršni odbor sindikalne organizacije je na prvi letošnji seji dne, 10. 2. 1971, razpravljala o nagradi krvodajalcev in sklenil, da mora obljubo vsekakor izpolniti. V mesecu maju bomo obiskali kak prijeten turistični kraj, ki jih tudi v naši ožji domovini ni malo.

O podrobnostih bomo vse krvodajalce pravočasno obvestili.

Marjan Markič

Seminar za mladino

Naša mladinska organizacija je 6. in 7. februarja v hotelu Panorama organizirala v okviru akcije 75 seminar za mlade. Odziv je bil zelo dober, teme, ki so jih predavali strokovnjaki iz podjetja in član RK ZMS Dagmar Šuster, so bile zanimive in aktualne.

V sobotnem programu je predsednik mladinske organizacije Jože Klofutar govoril mladim o pomenu in vlogi akcije 75 ter o uresničevanju programa naše organizacije. Opozoril je na slabo udeležbo vabljenih posameznikov, ki delajo v organih samoupravljanja, nadalje je povedal, da moramo tudi mladi aktivno sodelovati v vseh

samoupravnih organih podjetja. O vlogi in dejavnosti mladinske organizacije je govoril član RK ZMS Dagmar Šuster. Mlade je seznanil s stanjem mladinske organizacije in z vlogo v našem samoupravnem sistemu. Govoril je o skrbi za človeka, socialni politiki, standardu in samoupravljanju.

Drugi delovni dan v nedeljo, 7. februarja, je uvedel direktor splošnega sektorja tovariš Slavko Hvalica s predavanjem o podjetju in sistemu samoupravljanja in o kadrovske politiki.

Sledil je referat direktorja prodajnega sektorja Janeza Bedine o gospodarjenju v

podjetju, ustvarjanju dohodka in delitvi dohodka.

V zadnjem predavanju seminarja je vse navzoče seznanil s stanovanjsko problematiko šef kadrovskega oddelka Marjan Markič.

Na osnovi vseh razprav, ki so jih predavane teme izzvale, je mladinska organizacija formirala naslednje sklepe seminarja, ki je po splošni oceni vseh uspel:

— Na podlagi razprave in razgovora s štipendisti je bilo ugotovljeno, da naše podjetje v prihodnje posveča več pozornosti temu problemu, saj je edino s povečanjem števila naših štipendistov na visokih solah mogoče izboljšati strokovno strukturo našega podjetja, ki trenutno ni na zavidljivi višini.

— Razprava o pravilniku za dodeljevanje stanovanjskih posojil je pokazala, da je osnovni pogoj petih let neprekinjene delovne dobe v podjetju velika ovira mladim za pridobitev pravice kandidiranja za stanovanje. Zato je potrebno, da se ta pogoj odpravi in se lahko nadomesti z ustreznim načinom točkovanja ali s katerim drugim kriterijem.

— Veliko je bilo govora tudi o individualni odgovornosti v našem podjetju. Ugotovljeno je bilo, da je praktično ni čeprav ima vsako delovno mesto v opisu določen obseg in težo osebne odgovornosti. Zato podpiramo težnjo, da se analitska ocena oz. opis delovnih mest popravi, dopolni ali spremeni, ker so nekateri pogoji za posamezna delovna mesta precej čudno formulirani.

— V prihodnje je treba pozorno spremljati in seveda sodelovati v razpravi o novem pravilniku o stanovanjskih posojilih. Zato je potrebna posebna komisija, ki naj pregleda sedanje stanje ter na osnovi razprave na seminarju in seveda vseh kasnejših razprav, izdela ustrezne predloge in jih posreduje na vseh razpravah oz. na seji DS.

— Za vse zaposlene mladinke in mladince v režijskih službah je potrebno organizirati podrobnejšo razlago proizvodnega procesa in s tem popraviti napako, do katere je prišlo zaradi pomanjkljivega izvajanja zakona o pripravniški dobi. Doseči je potrebno, da se bo pripravniška doba v podjetju izvajala tako, kot predpisuje zakon.

— V dogovoru s člani obrata Trbovlje je potrebno organizirati mladino tudi v tem obratu. Določen je bil rok 14 dni, da se ta akcija izvede.

— Ker je dotacija mladinski organizaciji sorazmerno nizka, je bilo predlagano, da se v podjetju izvede anketa, na podlagi katere, seveda v kolikor bi bila pozitivna, bi uvedli mladinsko članarino.

Za vas

Pred nami je praznik žena, 8. marec, in če ga hočemo preživeti lepo in veselo, bomo večji delež morale prispevati same. Mogoče nam bodo pripravili majhno presenečenje mogoče ali sodelavci s povabilom na kavico, toda če boste hotele biti zadovoljne zvečer, ko boste praznovali, boste morale paziti, da se boste tej slavnosti primerno oblepšale.

Za vaš praznik bo mogoče dobra obleka, ki ste jo oblekle že za pustno praznovanje, seveda če obleka ni preveč svečana in večerna. Za ta praznik bi bila najbolj primerna enostavna, vendar elegantna popoldanska obleka, malo daljša, rahlo krojena navzven, temnejše barve, z dolgimi rokavi, ki se lahko končujejo z manšeti. Obleko boste namreč lahko nosile tudi takrat, ko boste šle na kakšno drugačno prireditev ter bo primerna za vsako priložnost. Mogoče vam bo lahko šivilja iz starega kostima, ki ste se ga že naveličale, napravila novo malo daljše krilo ter kratko jopico, pa boste imele moderen kostim. Robove jopice lahko okrasite z drugobavnim blagom, iz enakega materiala pa imejte tudi bluzo. Bluzice so enostavne do vratu zaprte, okrašene z gumbi ter iz tankega blaga, za svečano priložnost pa bo najbolj primerna enobarvna bluzica.

Da ne pozabimo na pomladansko obutev. Kolekcija modelov za pomlad-poletje 1971 je pestra in moderna. Navdušene boste nad barvami in modeli in boste kaj rade segale po teh naših modelih. Modeli Ursel, Dana, Luci, Majda in Silva z različnimi visokimi petami in različnih barv — od bele, rjave (mocca, parado, caramel), rdeče, gobelin — vam nudijo pestro izbiro. Med vsemi temi modeli boste gotovo našle tudi kakšen takšen model, ki bo ustrezal vaši garderobi in vašim željam.

Vida Rozman

Ste pripravljeni?

Na osnovi 9. točke 37. člena zakona o narodni obrambi (Ur. list SFRJ št. 8/69) izdaja Zvezni izvršni svet ODLOK O MINIMUMU OBVEZNIH SREDSTEV ZA OSEBNO IN KOLEKTIVNO ZAŠČITO PRED VOJNIMI AKCIJAMI

1. Občani morajo imeti kot minimum obveznih sredstev za osebno zaščito pred vojnimi akcijami prvi zavo (tip 3), priročno zaščitno plateno masko, priročni zaščitni plašč iz plastičnega ali gumiranega platna in sredstva za osebno dezinfekcijo in dekontaminacijo.

2. Delovne in druge organizacije in državni organi morajo imeti kot minimum obveznih sredstev za kolektivno zaščito svojih delavcev pred vojnimi akcijami: priročno lekarno na vsakih 50 delavcev, nosila, izdelana po dimenzijah iz JUS M. T 5500, na vsakih 100 delavcev; komplet priročnih sredstev za dezinfekcijo in dekontaminacijo na vsakih 50 delavcev; komplet priročnih sredstev za dekontaminacijo stvari in požarna sredstva, predvidena s posebnimi predpisi.

3. Za kolektivno zaščito stanovalcev v stanovanjskih hišah, ki so družbena lastnina, morajo stanovanjska podjetja preskrbeti kot minimum obveznih sredstev na vsakih 10 stanovanj ena nosila, izdelana po JUS M. T 5500, priročno lekarno in komplet priročnih sredstev za dezinfekcijo in dekontaminacijo.

4. Delovne in druge organizacije, ki se v njihovih poslovnih prostorih zbira večje število ljudi, kot so železniške postaje, gostišča, kinematografi, šole in podobne ustanove in organizacije, morajo poleg sredstev za zaščito svojih delavcev poskrbeti tudi za potrebne količine sredstev iz 2. točke tega odloka za kolektivno zaščito 25 % povprečnega števila obiskovalcev, ki se utegnejo hkrati znajti v njihovih prostorih.

5. Občani si morajo sredstva za zaščito, ki so predpisana v tem odloku, nabaviti v dveh letih, delovne in druge organizacije ter državni organi pa v enem letu od dneva, ko začne veljati ta odlok.

Podjetje je že naročilo sredstva za kolektivno zaščito zaposlenih.

Potrebno pa je, da vsi člani delovne skupnosti razmišljajo o nabavi zaščitnih sredstev zase in svoje družinske člane.

Lani 367339 kilometrov

Naši šoferji so lansko leto zaključili brez prometne nesreče. Mojster voznega parka Vili POLAJNAR in šoferji Ivan MEDIC, Jurij ZUPAN, Jože KRALJ, Stane MEGLIČ, Karel CRTALIC in Milan ČARMAN so prevozili 367339 kilometrov s tremi furgoni,

tremi novimi kombiji IMV, dvema tovornima avtomobiloma, oplom in fiatom 124.

Letos podjetje ne bo dokupilo nobenega novega vozila, računajo pa, da bodo šoferji prevozili za deset odstotkov več kilometrov kot lani.

M. K.

Športna vest

Četrtega tradicionalnega vesleslaloma pod Storžičem, 14. II., se je letos udeležilo 17 članov mehanične delavnice. Na 300 m dolgi progi je zmagal Milan Meglič, 2. Jože Rožič, 3. Stanko Meglič, 4. Janez Majcen, 5. Anton Zaletel, 6. Janez Frantar, 7. Ludvik Perko, 8. Anton Kralj.

Zapomni si, kje visi najbližji gasilni aparat in kako ga boš uporabljal.

Prepreči prepil. Zapri okna in vrata, da se dim in ogenj ne moreta razširjati v prostor, kjer še ne gori.

Sestanek štipendistov

V okviru akcije 75 je mladinski aktiv organiziral 4. februarja razgovor s štipendisti podjetja z namenom, da jih seznanijo z vključevanjem mladih strokovnih moči v podjetje, njihovo perspektivno in čim tesnejšo povezavo s pod-

jetjem. Vabilu se je odzvalo devetintrideset od osemindesetih štipendistov, kolikor jih naše podjetje štipendira na srednjih in visokih šolah.

Uvodno misel razgovora je povezal glavni direktor Jože Dolenc s kratkim predavanjem o delu, perspektivi in vlogi našega podjetja. Povedal je, da si podjetje želi in prizadeva, da se mladi po končanem šolanju zaposlijo v njem in izpolnijo vrzeli v organizaciji strokovnih služb ter pripomorejo k še uspešnejšemu gospodarjenju tovarne.

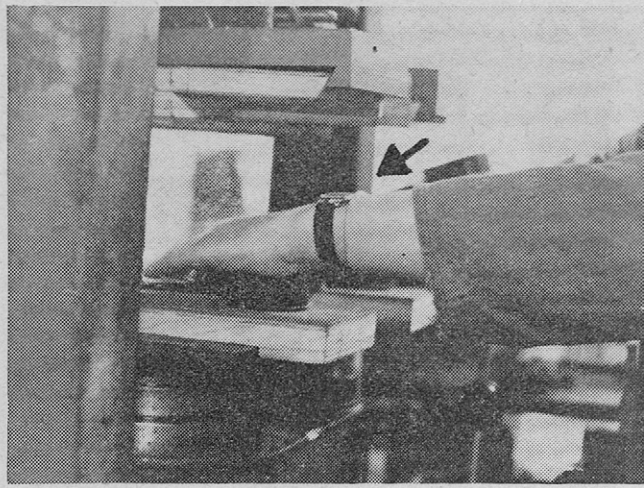
Direktor splošnega sektorja Slavko Hvalica je orisal mla-

dim zgodovino podjetja in razvoj samoupravnega sistema ter poudaril vključevanje mladih v neposredno samoupravljanje.

Predsednik mladinskega aktivna Jože Klofutar je govoril o delu mladinske organizacije ter o pomenu akcije 75, ki je prav sedaj v polnem teku. V razgovoru, ki je sledil, so štipendisti pokazali veliko zanimanje za delo podjetja, njegov perspektivni in razvojni načrt.

Po ogledu tovarne je mladinski aktiv pripravil za vse štipendiste v prizidku menze zakusko.

M. K.

Posledica nepravilnega ravnanja s strojem za stikanje podplatov je zlomljena roka, desna pa poškodovana. Vzrok je nepazljivost in površnost delavca pri aktiviranju stroja.

OBVESTILI

Referent za varstvo pri delu obvešča vse, da lahko dobijo antifonsko vato proti ropotu vsak dan v obratni ambulanti.

V mesecu marcu bodo preskusi iz znanja o varstvu pri delu za vodstvene delavce od obratovodij do predelavcev. Preskusi bodo v dveh skupinah. Izvajalec preskusov je DVIT (društvo varnostnih inženirjev in tehnikov) Ljubljana. Vsi preskusi bodo opravljeni v prvi polovici marca.

Pisali so

Oglasil se nam je vojak Viktor Sedej iz Valjeva. Zahvaljuje se za nagrado in častitke ob novem letu. Pozdravlja celotni kolektiv, posebno oddelek sekalnice in člane ZK tovarne in člane mladinskega komiteja.

Dragi Viktor!

Opravičujemo se, čestitko in pismo smo dobili, vendar se je verjetno v gori pisem, ki smo jih dobili ob novem letu, izgubila.

Iz Banjaluke se nam je oglasil upokojenec Maks Balantič. Pisal nam je, da je zelo zadovoljen s »Čevljarjem«, obenem želi uredniškemu odboru obilo uspehov.

Zahvaljujem se za čestitko, novoletno nagrado in koledar ter želim celotnemu kolektivu srečno in veselo novo leto 1971.

Maks Balantič

ZAHVALA

Lepo se zahvaljujem vsem sodelavcem delovne organizacije Peko, s katerimi sem tovariško in soglasno delal vrsto let in doživel velik del osebnih sreč.

Zelim, da bi tovarna Peko gospodarsko uspevala, člani kolektiva pa bili uspešni in zadovoljni.

Lepe pozdrave vsem hvalni

Rozman Franc
Brezje 13

PRIŠLI

V TOVARNO

V SEKALNICO: Mevlida Rizvić, Kristina Špik, Janez Brejc, Lucija-Marija Gričar, Štefka Pogačar, Marija Maturić, Marija Koren

V IZDELAVO ZG. DELOV 515:

Đurda Kovačič, Božena Gostej, Radmila Erjavec, Ljudmila Vöröš, Zmružuta Delić, Marija Perpar, Olga Žagar, Majda Zepič, Milana Sichilli, Danica Podlunšek, Dragica Priš, Tatjana Černic, Olga Kaliope, Ivica Babič, Anica Kuder, Ela Vozelj, Vlasta Tahirović, Silva Uhan, Pavla Vigele, Jožica Bistan, Doroteja Kos, Greta Klopčič, Ljudmila Čamer, Štefka Hočevar, Ivanka Sirk,

V IZDELAVO ZG. DELOV 512: Zlata Spendal,

V SPOŠNI SEKTOR: Seifert Jože,

V GUMARNO: Adolf Kokalj, Branko Božič,

V PRODAJNI SEKTOR: Stanislava Majcen,

V MEHANIČNO DELAVNICO: Marjan Bohinc,

V TRANSPORT: Ivan Smolej,

V DOKONČEVALNICO: Kristina Bajd,

V LEPLJENA I: Janez Markelj,

V PRODAJNO MREŽO: Jože Arnuš, Maribor I; Zdravko Vrbovšek, Celje II.

ODŠLI

IZ PRODAJNE MREŽE: Stipe Sesar, Split; Dragana Jovanović, Novi Sad II; Franc Dominko, Novo mesto; Marija Šavs, Tržič; Zvonko Vagner, Osijek; Vera Ramisavljević, Valjevo.

IZ TOVARNE: Pavel Sijanta — prenehanje delovnega razmerja v poskusnem roku, Helmut Zech — odpoved delavca.

Koliko dni?

Se je kdo vprašal, koliko dni bomo prosti, vprašal tudi, koliko dni bomo delali? Zato si letošnje leto oglejmo nekoliko podrobneje.

Leto ima 365 dni. Če odštejemo 52 nedelj nam ostane le še 313 dni. Letos praznujemo 9 republiških in zveznih praznikov, če jih odštejemo, nam preostane le še 304 dnevi. Toda še nismo končali, odštejemo še naših 26 prostih sobot in vidimo, da bo naša tovarna imela letos 278 delovnih dni. Če odštejemo še 14 dni dopusta se prosti dnevi povzpno na 101 dan.

Ob vsem tem se postavlja vprašanje ali bomo tako močni, da bomo s skupnimi močmi tako z reducirano številom delovnih dni dovolj racionalno izkoristili, le tako bodo prosti dnevi bolj prijetni.

M. K.

POLITIČNA ŠOLA

Za dobro poznavanje družbenih dogajanj in za učinkovito delo samoupravnih organov je organizirana v Tržiču večerna politična šola. Med drugimi jo obiskuje tudi štirinajst članov našega kolektiva.

Predavanja so enkrat ali dvakrat tedensko na delavski univerzi. Slušatelji poslušajo aktualna in zanimiva predavanja o družbenopolitičnem sistemu SFRJ, gospodarstvu, dogajanju v svetu in mestu Jugoslavije ter predavanja iz sociologije in filozofije.

M. K.

Menza

Ker so se prehrabeni artikli podražili je odbor za zadeve združenega dela sklenil, da se v tovarniški menzi povišajo cene:

ZA ENOLONČNICO:

od 1,20 din na 2,00 din za redne abonente,
od 1,40 din na 2,30 din za prehodne abonente
in 3,00 din za tuje goste;

ZA KOSILO:

od 3,20 din na 5,00 din za redne abonente
od 3,50 din na 5,50 din za prehodne abonente
in 7,00 din za tuje goste.

Na račun kava se povišajo cene siru in mesnim izdelkom za 5%. Kava bo dražja za deset par, stala bo 0,40 dinarja. Vse te cene veljajo od 15. februarja dalje.

MISLI EMERSON

Zaupanje vase je prva skrivnost uspeha.

Dvom je počasen samomor. Sama nadarjenost ne naredi pisatelja: za knjigo mora biti človek.

Značaj daje sijaj mladosti, ugled sivi lasje in nagubana koža.

Brez navdušenja ni moglo biti ustvarjeno nič velikega.

Ni temnejše teme od neznanja.

Kako revni so tisti, ki ne znajo potrpeti.

Kjer je voda najbolj mirna, je tudi najgloblja.

Molk najbolje razlaga veselje.

Obesanje in poroka sta stvar usode.

Izbral M. K.

»ČEVLJAR«, glasilo delovne skupnosti »Peko« — Ureja uredniški odbor: Janko Rozman, Edi Bedina, Slavko Hvalica, Anton Podgoršek, Franc Ivnik, Milka Meglič, Vida Rozman, Marica Šmid, Mirko Kunšič — Glavni in odgovorni urednik Mirko Kunšič — Naslov uredništva: Peko Tržič 64290. Telefon 71301 int. 54 — Tisk ČP Gorenjski tisk Kranj v 2500 izvodih — Izhaja vsakega 27. v mesecu. List dobijo člani delovne skupnosti brezplačno